

3. 东南亚华文文学/王润华等编. 新加坡: Goethe-Institut Singapore, 1989. 399页.

4. 钱虹. 华文文学批评与理论建构的本土化历程. 华语文学网. 2017. URL: <http://www.myhuayu.com/newss/newsshow/1148> (дата звернення: 12.10.2022).

5. 台湾香港文学论文选: 首届台湾香港文学学术讨论会专辑. 福州: 福建人民出版社, 1983. 282页.

УДК 811.11

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-284-8-58>

Гаврилюк Н. А.

ORCID: 0000-0002-3566-9180

викладач кафедри суспільних комунікацій та регіональних студій факультету міжнародних відносин, політології та соціології Одеський національний університет імені І. І. Мечникова м. Одеса, Україна

ФРАЗЕОЛОГІЗМИ ВОЄННОЇ ТЕМАТИКИ В КИТАЙСЬКІЙ МОВІ

Ключові слова: фразеологізми, переклад, ідіома.

Ідіоми – це суть мови. Мови розкривають свої найкращі прояви барвистості, сили, лаконічності і багатства в ідіомах. Тому ознайомлення та розуміння ідіом широко розглядається як основний стандарт перевірки мовних здібностей. Однак ті, хто вивчає мову, стикаються не лише з великою кількістю ідіом, але також з величезною складністю, як правильно використовувати ідіоми.

Фразеологізм – це властиве тільки цій мові стійке поєднання слів, значення якого не визначається значенням вхідних в нього слів, взятих по окремоті [4, с. 13].

У своїй роботі авторитетний китайський лінгвіст Ма Гофань (马国凡) [6, с. 35] впроваджує загальну класифікацію фразеологізмів і виділяє 5 основних розрядів фразеологізмів військової сфери китайської мови:

1. «Чен'юй» (成语) – це стійке фразеологічне словосполучення, побудоване за нормами старокитайської мови, семантично монолітне, з узагальнено переносним значенням, що носить експресивний харак-

тер [6, с. 56]. Ця група китайських фразеологізмів є найбільш живаю. У чен'юй можна виділити ряд характерних ознак:

– архаїчність лексики (будується згідно з граматичними та лексичними нормами давньокитайської мови);

– семантична єдність (виразність має переносне значення, його компоненти мають звичайні значення і виступають як семантично і граматично цільна одиниця);

– наявність додаткового експресивного значення [3, с. 78].

Прикладом даного типу фразеологізмів, що відноситься до військової сфери, може бути, наприклад, 突然袭击 – неочікуваний наступ, юрати на абордаж.

2. «Ян'юй» (颜语) (прислів'я) – мала форма народної поетичної творчості, в формі короткого виразу, що несе узагальнену думку, висновок, з дидактичним уклоном [5, с. 438]. Прислів'я широко використовуються як в усній, так і в письмовій мові. Ян'юй є відображенням думок і світогляду, культури і традицій китайського народу. Китайські прислів'я складаються з чотирьох і більше ієрогліфів, які представляють собою закінчені вирази. В якості прикладу можна розглянути вираз 爱哀兵必胜, 骄兵必败 – військо, що тужить – отримає перемогу, військо, що занадто пишається – програє.

3. «Сехоуой» (歇后语) (недомовка-алегорія) – двочленні висловлювання, в яких перша частина – алегорія, друга – його розкриття.

Сехоуой можуть використовуватися як в повній формі, так і в короткій (тільки перша частина). Саме перша частина сехоуой створює гру слів і створює враження недомовки, а друга – демонструє фразеологічну одиницю. Наприклад, 韩信将兵 —— 多多益善 як говорив Хань Синь про своїх воїнів, чим більше, тим краще, обр. більше – краще (Хань Синь – військовий генерал Лю Бана, першого імператора династії Хань. На питання Лю Бана якою кількістю воїнів він може командувати, Хань Синь відповів: "Чим більше, тим краще").

4. «Гуан'юной» (惯用语) – трьохморфемне словосполучення, яке характеризується такими ж властивостями, як і інші фразеологічні одиниці китайської мови, а саме експресивністю, образністю, яскравою стилістичною забарвленістю. Наприклад, 打游击

1) прям., перен. партизанити, вести партизанську боротьбу;

2) розм. перебиватися (заробляти на життя) випадковими заробітками; не мати постійного місця роботи.

5. «Суюй» (俗语) – це стійке поєднання слів, що характеризується метафоричністю та експресивністю. У потоці мови цей вид китайських ідіом визначається відносно легко (порівняно з чен'юями і сехоуями). Однак із-за нестійкості структури китайських суюй їх переклад

представляє собою особливу складність для лінгвістів-перекладачів, оскільки вони є дуже образними фразеологічними одиницями. Наприклад, 按甲寢兵 («відкласти лати і дати віддих зброї»), що відповідає вираженню «закопати сокиру війни».

Наведені приклади наглядно показують, що в китайській мові існує процес «демлітаризації» військової лексики, який може бути використаний і в інших ситуаціях мовленнєвого спілкування, не пов'язаних з військовою сферою. Такий процес є ілюстрацією того, як змінюється сенс професійної термінології в результаті її переносного використання. Відповідно, час виникнення і внутрішню мотиви багатьох військових фразеологізмів розгадати досить просто.

Таким чином, дослідження показало, що фразеологізми військової тематики присутні в сучасній китайській мові і роблять мову виразнішою. Проведений аналіз підходів китайських лінгвістів до розуміння фразеології дозволив нам з єдиних позицій привести класифікацію фразеологізмів військової тематики, саме продемонструвавши їх різноманітність. Крім того, розбір конкретних прикладів фразеологізмів військової тематики дозволяє зробити обґрунтований висновок, що вони в результаті переносного використання можуть бути використані і в інших ситуаціях, які не мають відношення до військової сфери.

Література:

1. Абдрахімов Л. Г., Радус Л. А., Ткачук В. В. Військова тематика в китайських прислів'ях та приказках. Китайсько-китайський тематичний словник. М. : Східна книга, 2014. 120 с.
2. Барчукова К. В. Фразеологія у китайській мові // Молодий учений. 2015. № 18. С. 514–517.
3. Вітров П. П. Фразеологія сучасної китайської мови: синтаксис та стилістика. М. : Східна книга, 2007. 368 с.
4. Войцехович І. В. Практична фразеологія сучасної китайської мови: підручник. М. : АСТ; Схід Захід, 2007. 509 с.
5. Кленін І. Д., Щічко В. Ф. Лексикологія китайської мови: курс лекцій. М. : Східна книга, 2013. 120 с.
6. 马国凡. 成语, 呼和浩特: 内蒙古人民出版社, 1978. 260 页 (Ма Гофань. Чен'юй. Хух-Хото : Народне видавництво «Внутрішня Монголія», 1978. 260 с.).